

تجربشی،رئیس دانشگاه شریف

شورای عالی انقلاب فرهنگی ریاست دکتر مسعود تجربشی در دانشگاه صنعتی شریف را تأیید کرد.
براساس مصوبه کمیته منتخب رؤسای دانشگاه‌ها در شورای عالی انقلاب فرهنگی، دکتر مسعود تجربشی به‌عنوان رئیس دانشگاه صنعتی شریف مورد تأیید نهایی شورای عالی انقلاب فرهنگی قرار گرفت.
۲۲ مردادماه جاری دکتر سیمایی صراف، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری با صدور حکمی دکتر مسعود آقامحمد تجربشی را به‌عنوان سرپرست دانشگاه صنعتی شریف منصوب کرد.
تجربشی دارای مدرک تحصیلی دکتری مهندسی محیط‌زیست و عضو هیئت‌علمی دانشگاه صنعتی شریف با مرتبه استاد است. او استاد دانشکده مهندسی عمران دانشگاه صنعتی شریف، در سال ۱۳۶۷ کارشناسی علوم و مهندسی آب و خاک و در سال ۱۳۶۹ کارشناسی ارشد علوم و مهندسی آب را از دانشگاه کالیفرنیا دیویس اخذ کرد و در سال ۱۳۷۲ نیز موفق به دریافت مدرک دکترای مهندسی محیط‌زیست از همین دانشگاه شد.

زندان اوین دانشگاه می شود؟

معاون اول رئیس‌جمهور گفته است که موضوع جایگزینی بازداشتگاه اوین با مجموعه دانشگاهی شهید بهشتی از دهه‌های گذشته در دستور کار بوده و اکنون نیازمند هماهنگی و همکاری جدی میان دولت و قوه قضائیه است.
محمدرضا عارف با اشاره به برنامه‌ریزی دولت چهاردهم برای امکان‌سنجی توسعه و یکپارچه‌سازی این دو دانشگاه و بررسی وضعیت زندان اوین، گفت: «موضوع جایگزینی بازداشتگاه اوین با مجموعه دانشگاهی شهید بهشتی، از دهه‌های گذشته در دستور کار بوده و اکنون نیازمند هماهنگی و همکاری جدی میان دولت و قوه قضائیه است.» او با یادآوری تجربه‌های گذشته در زمینه انتقال زندان اوین در اوایل دهه ۸۰، ادامه داد: «دانشگاه‌های شهید بهشتی و علوم پزشکی شهید بهشتی، از دانشگاه‌های پیشرو و اثرگذار کشورند که نقش مهمی در توسعه علم و فناوری داشته‌اند.»

تهران «نان کامل» ندارد

رئیس دبیرخانه شورای عالی سلامت و امنیت غذایی کشور، با اشاره به نبود نانوالی‌های عرضه‌کننده نان کامل در پایتخت و بایان اینکه این نوع نان می‌تواند بخشی از نیاز پروتئینی مردم را تأمین کند، گفته است که مقاومت صنفی و تعارض منافع در میان برخی انوایان، مانع تولید نان کامل در تهران شده و لازم است دسترسی به نان کامل به مطالبه‌ای مردمی تبدیل شود.
به گزارش ایسنا، حسن امامی‌رضوی با بیان اینکه با فقدان نانوالی‌های عرضه‌کننده نان کامل در پایتخت مواجه هستیم، گفت: «دسترسی به نان کامل در پایتخت باید به مطالبه‌ای مردمی تبدیل شود و مردم به این نتیجه برسند که نان کامل، یک نیاز است. نان کامل نسبت به نان‌های در دسترس سالم‌تر است. این روزها، مردم به میزان کافی پروتئین دریافت نمی‌کنند و این در حالی است که نان کامل می‌تواند قدری از پروتئین مورد نیاز آنها را تأمین کند. دسترسی به نان کامل در پایتخت باید به مطالبه مردمی تبدیل شود و این پرسش «چرا نان کامل در پایتخت در دسترس نیست؟» را مطرح کنند.»

جامعه

COMMUNITY

۱۲

عکس: Gettyimages

جنبش جهانی نسل Z

بررسی اعتراضات جدید در سریلانکا، پرو، نپال، اندونزی، فیلیپین و مراکش

نسیم سلطان بیگی

خبرنگار گروه جامعه

موج‌های جدیدی از اعتراضات در سراسر جهان در حال شکل‌گیری است که ریشه در نارضایتی‌های نسلی علیه دولت‌ها و خشم انباشته‌شده میان جوانان از قطعی آب و برق تا بحران‌های محیط‌زیستی ناشی از فساد و نبود خدمات درمانی باکیفیت دارد. جنبش‌های اعتراضی که از سال ۲۰۲۲ در کشورهای مختلفی در جهان از جمله سریلانکا، پرو، نپال، اندونزی، فیلیپین، مراکش و ایران در این سال‌ها رخ دادند، یک وجه مشترک دارند؛ آنها رهبر مشخصی ندارند و بیشتر توسط جوانانی شکل گرفته که خود را «نسل زد» می‌نامند. این نسل کسانی هستند که بین سال‌های ۱۹۹۶ تا ۲۰۱۰ متولد شدند و نخستین نسلی‌اند که کاملاً در دوران اینترنت رشد کردند. اگرچه خواسته‌های آنها متفاوت است اما بیشتر این اعتراضات ناشی از دخالت‌های بیش از حد یا بی‌توجهی دولت‌هاست و بیشتر از آنها با بر خوردهای خشونت‌آمیز نیروهای امنیتی و سرکوب روبه‌رو شدند.

در اعتراضات نسل زد در کشورهای مختلف، یک نماد فرهنگی واحد از دل رسانه‌های مردمی سر برآورد: پرچمی سیاه با تصویر یک جمجمه خندان و استخوان‌های ضرب‌دری که کلاهی حصیری بر سر دارد. این پرچم برگرفته از یک مجموعه مانگا و انیمه ژاپنی پرطرفدار به‌نام «وان پیس» است. داستانی که ماجراجویی‌های گروهی از دزدان دریایی را روایت می‌کند که با دولت‌های فاسد مبارزه می‌کنند. شروع اعتراضات در سریلانکا فروردین‌ماه ۱۴۰۱ بود و جوانان این کشور در نهایت توانستند پس از سه‌ماه رئیس‌جمهور را فراری دهند و کابینه را منحل کنند. اعتراضات در پرو هم از آذرماه ۱۴۰۱ آغاز شد و همچنان این اعتراضات در جریان است. همان زمانی که در ایران هم حرکتی اجتماعی شکل گرفته بود و در نتیجه آن، جامعه دستخوش تحولات فرهنگی بسیاری شد. این جنبش‌ها الهام‌بخش یکدیگر بودند اما سرنوشت‌های متفاوتی را رقم زدند و آنچه در تمام آنها امتداد یافته، فرهنگ اعتراض است که «نسل زد» آغاز کننده آن بوده است. آنها با استفاده از شبکه‌های اجتماعی، شکلی نواز سازمان‌دهی را تجربه می‌کنند و علیه سانسور، فساد و خویشتاندسلازی می‌ایستند.

«همه باید بروند»؛ شعار خیابان‌های پرو

در پایتخت پرو، لیما، «دیوید تافور» برق کار ۲۷ ساله، در میدان سن مارتین که به صحنه اعتراضات هفتگی تبدیل شده است، با همان پرچم سیاه ایستاد. او با یادآوری اینکه دولت دینا بولوارته از دسامبر ۲۰۲۲ با وجود بیش از ۵۰۰ اعتراض و کشته‌شدن ۵۰ غیرنظامی همچنان در قدرت مانده، گفت: «ما در همان میدان نبرد می‌جنگیم، علیه مقام‌های فاسدی که در مورد ما، قاتل هم هستند.» او به افزایش چشمگیر قتل و اخاذی در کشورش از سال ۲۰۱۷ اشاره کرد؛ بحرانی که هم‌زمان با تصویب قوانین جدید شدت گرفت و تلاش‌ها برای مقابله با جرائم سازمان‌یافته را تضعیف کرد: «در مورد من، این خشم ناشی از سوءاستفاده از قدرت، فساد و کشتارهاست.» بولوارته ماه‌ها به دلیل اتهامات مختلف، از جمله دریافت رشوه و مشارکت در سرکوب مرگبار معترضان در سال ۲۰۲۲، تحت تحقیقات قضایی قرار داشت. هفته گذشته، او از قدرت کنار رفت و خوزه جری به عنوان رئیس‌جمهور

مردم جهان

موقت جایگزین او شد. تافور گفته بود، این تغییر کافی نیست:

«رئیس‌جمهور متحد کنگره است و باید برود.»

هزاران معترض در سراسر کشور گردهم آمدند و صدها نفر از آنها مقابل ساختمان کنگره در لیما با پلیس درگیر شدند. نیروهای پلیس برای متفرق کردن جمعیت از گاز اشک‌آور استفاده کردند و برخی معترضان به‌سمت آنها مواد آتش‌زا، سنگ و ترقه پرتاب کردند. معترضان هنگام رسیدن به ساختمان کنگره شعار می‌دادند «همه باید بروند» و به درگیری با نیروهای امنیتی رسید. یک معترض ۳۲ ساله بفنام ادواردو مانورسیسو روئیز که خواننده هیپ‌هاپ بود، در جریان این اعتراضات کشته شد. رسانه‌های محلی و دوربین‌های امنیتی، ویدئویی منتشر کردند که نشان می‌دهد ادواردو روئیز در یکی از خیابان‌های لیما، پس از آن‌که مردی در حال فرار از دست چند معترض شلیک می‌کند، بر زمین می‌افتد. در گزارش آسوشیتدپرس آمده است: «به گفته شاهدان عینی، فرد مهاجم در حال فرار بود چون معترضان او را متهم کرده بودند که مامور لباس شخصی است که در میان جمعیت معترضان نفوذ کرده است.» دادستانی در بیانیه‌ای که در شبکه ایکس منتشر کرد، از صدور دستور انتقال پیکر روئیز از بیمارستانی در لیما، همچنین «جمع‌آوری شواهد صوتی تصویری و بالستیکی از محل وقوع حادثه، در چار چوب نقض جدی حقوق بشر» خبر داد. به گفته دفتر دادستانی پرو، دست‌کم ۲۴ معترض و ۸۰ نیروی پلیس در جریان این اعتراضات زخمی شدند. همچنین انجمن ملی روزنامه‌نگاران پرو اعلام کرد، شش خبرنگار هدف گلوله‌های ساچمه‌ای و چهار نفر دیگر هم توسط نیروهای پلیس مورد ضرب‌وشتم قرار گرفتند.

رئیس‌جمهور جدید پرو، خوزه جری، پس از تظاهرات گسترده‌ای که به رهبری فعالان نسل زد برگزار شد و خواستار استعفای او بودند، از کناره‌گیری خودداری کرد. روئیز در همین تظاهرات کشته شد. جری در پیامی در شبکه ایکس، خشونت را به «اشاره‌ای که در یک تظاهرات مسالمت‌آمیز نفوذ کردند تا هر چومرج ایجاد کنند» نسبت داد. جری پس از بازدید از پارلمان پرو در گفت‌وگو با رسانه‌های محلی اعلام کرد که قصد دارد از پارلمان در خواست اختیارات ویژه برای مقابله با جرم و جنایت کند. به گزارش گاردین، یکی از محورهای تمرکز، اصلاح زندان‌ها خواهد بود، اما جزئیاتی در مورد این اختیارات ارائه نشده است. این اعتراضات یک‌ماه پیش با مطالباتی درباره بهبود حقوق باننشستگی و دستمزد جوانان آغاز شد، اما به‌سرعت به بستر نارضایتی‌های عمیق‌تری بدل شد؛ خستگی عمومی از جرم، فساد و دهه‌ها بی‌اعتمادی به حکومت. پس از آن‌که جری در ۱۰ اکتبر سوگند یاد کرد، معترضان خواستار استعفای او و دیگر قانون‌گذاران شدند. او هفتمین رئیس‌جمهور پرو در کمتر از یک‌دهه است. جری ۳۸ ساله وعده داده که مبارزه با جرم و جنایت را به اولویت اصلی خود تبدیل خواهد کرد، اما با چندین رسوایی از جمله اتهامات فساد مالی و یک پرونده تحقیقاتی آزار جنسی که اکنون متوقف‌شده مواجه است. اعتراضات در پرو همچنان ادامه دارد و نخست‌وزیر ارستو الوارز شامگاه پنج‌شنبه اعلام کرد دولت در حال آماده‌سازی بسته‌ای از تدابیر برای مقابله با افزایش ناامنی است.

فروپاشی کابینه در سریلانکا

در اواسط مارس ۲۰۲۲، یک کارزار در شبکه‌های اجتماعی که خواستار تظاهراتی سراسری برای مطالبه استعفای رئیس‌جمهور سریلانکا، گوتاپایا راجاپاکسا بود، در میان جمعیت قابل‌توجهی از جوانان محبوبیت پیدا کرد؛ قرار بود این اعتراض در سوم آوریل برگزار شود، بااین حال شب ۳۱ مارس (۱۱ فروردین‌ماه ۱۴۰۱)، تظاهراتی که در ابتدا مسالمت‌آمیز و در اعتراض به کمبود کالاهای اساسی، قطع گسترده برق و افزایش شدید هزینه‌های زندگی آغاز شده بود، به تظاهراتی بزرگ‌تبدیل شد. سوم آوریل، تقریباً تمام اعضای کابینه دولت استعفا دادند اما راجاپاکسا و برادرش ماهیندا که نخست‌وزیر بود، در قدرت باقی ماندند. در ۱۹ آوریل (۲۰ فروردین‌ماه ۱۴۰۱)، اولین معترض در جریان درگیری با پلیس کشته شد. اعتراضات شدت گرفت و در اوایل ماه مه، گروهی از طرفداران دولت که از مناطق روستایی به پایتخت منتقل شده بودند، به معترضان در مقابل دفتر ریاست‌جمهوری در کلمبو حمله کردند. این حمله خشونت‌بار منجر به کشته‌شدن ۹ نفر و زخمی‌شدن صدها نفر شد. در پاسخ، معترضان خانه‌های قانون‌گذاران و اعضای حزب حاکم را به آتش کشیدند. نخست‌وزیر ماهیندا هم استعفا داد و توسط ارتش از اقامتگاهش نجات داده شد.

اوایل ماه ژوئن، نقطه عطف بحران رقم خورد. معترضان با عبور از موانع امنیتی وارد اقامتگاه رسمی رئیس‌جمهور در کلمبو شدند. اما راجاپاکسا پیش از آن توسط نیروهای نظامی به‌مکانی نامعلوم منتقل شده بود. تصاویری از معترضان که در استخر اقامتگاه شنا می‌کردند یا در اتاق‌های مجلل آن پرسه می‌زدند، در فضای مجازی منتشر شد. در همان شب، رئیس پارلمان، اعلام کرد که راجاپاکسا قصد دارد در ۱۳ ژوئیه (۲۳ خردادماه ۱۴۰۱) استعفا دهد. راجاپاکسا به‌همراه همسر و دو محافظش با هواپیمای نظامی سریلانکا به مالدیو گریخت. مالدیو او را نپذیرفت و رئیس‌جمهور مستعفی راهی سنگاپور شد. دولت سنگاپور اعلام کرد که راجاپاکسا تحت عنوان یک «سفر شخصی» وارد این کشور شده و برای پناهندگی سیاسی در خواستی ارائه نکرده است. به‌محض ورود، راجاپاکسا استعفای رسمی خود را از طریق ایمیل برای رئیس پارلمان ارسال کرد. در ۱۴ ژوئیه (۲۴ خردادماه ۱۴۰۱) معترضان اعلام کردند که اشغال ساختمان‌های دولتی مانند کاخ ریاست‌جمهوری، دبیرخانه ریاست‌جمهوری و دفتر نخست‌وزیری را پایان می‌دهند اما تاکید کردند که همچنان برای برکناری کامل دولت تلاش خواهند کرد.

۲۰ معترض در اندونزی ناپدید شدند

اعتراضات گسترده در اندونزی نخستین‌بار در تاریخ ۲۵ جولای ۲۰۲۵ آغاز شد. این اعتراضات واکنشی بود نسبت به مزایا و امتیازات اعلاشده به قانون‌گذاران از جمله حق مسکن جنجالی که موجب اعتراض‌های گسترده شد. اما خشم مردم زمانی شدت گرفت که افان کورنیائو، راننده ۲۱ ساله موتور تاکسی، در یکی از محل‌های تجمع، در حین رساندن سفارش غذا، توسط یک خودروی زرهی متعلق به پلیس واحد ضدشورش کشته شد. ویدئویی از لحظه مرگ او در فضای مجازی منتشر شد که موجی از خشم عمومی علیه نیروهای امنیتی برهه انداخت. شاهدان عینی به تلویزیون محلی گفتند که یک خودروی زرهی با سرعت زیاد وارد جمعیت معترضان شد و کورنیائو را زیر گرفت. در پی‌حوجه اعتراضات اندونزی، دانشگاه آمیکوم یوگیا‌کارتا هم تأیید کرد ره‌زا سندی پراتاما، دانشجوی ۲۱ ساله، در جریان تظاهرات جان‌ش را از دست داده است. اما جزئیات و چگونگی مرگ او مبهم باقی ماند و گزارش رسمی کاملی از شرایط دقیق وقوع این حادثه منتشر نشد. در این تظاهرات معترضان ساختمان شورای شهر، خانه برخی احزاب سیاسی و ساختمان‌های دولتی در چندین شهر اندونزی را به آتش کشیدند. درواکش به اعتراضات، شبکه اجتماعی تیک‌تاک که بیش از ۱۰۰ میلیون کاربر در اندونزی دارد، قابلیت پخش زنده خود را به‌طور موقت غیرفعال کرد. پس از موج تظاهرات ناشی از خشم عمومی، رئیس‌جمهور اندونزی، پرپوو سوپیان‌تو اعلام کرد که احزاب سیاسی موافقت کردند برخی از مزایای نمایندگان، از جمله کمک‌هزینه مسکن ۵۰ میلیون روبیه‌ای را کاهش دهند. این کمک‌هزینه تقریباً ۱۰ برابر حداقل دستمزد در جاکارتاست و باعث خشم گسترده مردم شده بود. بااین حال این امتیازدهی‌ها تنها بخشی از دلایل نارضایتی گسترده مردم بوده و معترضان خواهان پاسخگویی و اصلاحات ساختاری عمیق‌ترند. در ادامه، رئیس دفتر پاسخگویی پلیس ملی، اعلام کرد که دو نفر از افسران پلیس، راننده ون و همکار کارآی اش، مرکب اقدامات مجرمانه شدند و ممکن است با «اخراج غیرمعتبرانه» مواجه شوند.

تداوم اعتراضات سبب شد تدابیر امنیتی در جاکارتا به شدت افزایش پیدا کند، پلیس به‌همراه ارتش اقدام به گشت‌زنی در شهرها کرد و حتی تک‌تیراندازهایی را در نقاط کلیدی مستقر کردند. مدارس و دانشگاه‌ها هم به‌دلیل ناامنی، به آموزش آنلاین روی آوردند و کارمندان دولتی به دورکاری فرستاده شدند. با وجود عقب‌نشینی نسبی دولت در برخی موارد، موج اعتراضات فروکش نکرده و فعالان مدنی هشدار دادند اگر به مطالبات مردمی در زمینه عدالت اجتماعی، شفافیت و اصلاح ساختارهای قدرت توجه نشود، این بحران ممکن است به اعتراضات فراگیرتر و پرهزینه‌تری برای دولت بینجامد. براساس گزارش‌های ارسال‌شده به کمیسیون افراد ناپدید‌شده و قربانیان خشونت تا تاریخ اول سپتامبر، ۲۳ مورد گزارش ناپدیدشدن افراد ثبت شده بود. این نهاد اعلام کرد، پس از فرآیند جست‌وجو و راستی‌آزمایی، ۲۰ نفر همچنان ناپدید ماندند.

جوانان نپالی، علیه فساد

در نپال، معترضان پرچم سیاه را بر دروازه‌های «سینگه‌دربار»، مقر دولت نپال و سردرواز تخته‌هایی نصب کردند که بسیاری از آنها در جریان اعتراضات به آتش کشیده شدند. این پرچم در میان جمعیت